

دورهی « انسان‌شناسی خاورمیانه »

احمد نادری

منطقه ای که امروزه به آن غرب آسیا می‌گوییم و در گذشته ای نه چندان دور تنها یک واژه و آن هم خاورمیانه به آن اطلاق می‌شد (این اصطلاح متأثر از فضای استعمار اروپا محور و بعدها آمریکا محور در سال‌های پس از جنگ جهانی دوم بود)، بی‌تردید یکی از مهمترین نقاط دنیا از مناظر مختلف است. اهمیت منطقه را می‌توان از چشم‌اندازهای مختلفی همچون ژئوپلیتیک و ژئوکالچر؛ اهمیت اقتصادی؛ فرهنگی، ارتباطاتی و ایدئولوژیک بررسی کرد و مجموع این چشم‌اندازها، منطقه را تبدیل به یکی از مناطق مهم دنیا و به گفته برخی از صاحب‌نظران مهمترین منطقه دنیا کرده است. افزون بر این، کشور ما در این منطقه واقع شده است و عضوی از پازل فرهنگی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این منطقه و یکی از مهمترین بازیگران در آن است و در دهه‌های اخیر کانون تحولات جدی منطقه بوده است. از اینرو، شناخت محیطی که در آن زندگی می‌کنیم، در وهله اول، و شناخت به قصد برنامه‌ریزی برای بازیگری بهتر، در اینجا اهمیت می‌یابد. هدف از این درس، شناخت صحیح منطقه در ابعاد سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی است، به نحوی که در پایان، دانشجویان بتوانند تحلیل کلی صحیحی از آن داشته باشند.

مباحثی که در کلاس مطرح خواهد شد

۱. اهمیت و موقعیت منطقه غرب آسیا
۲. تاریخ مختصر منطقه قبل از جنگ جهانی اول
۳. جنگ اول و بالکانیزه شدن و دولت سازی
۴. مذاهب منطقه
۵. قومیت‌ها
۶. ملیت و ملی‌گرایی
۷. اسلام‌گرایی و جنبش‌های اسلامی

۸. منازعات و جنگ

۹. رسانه ها و رسانه های نوین در جهان عرب

۱۰. جنسیت در منطقه

۱۱. فرهنگ سیاسی

۱۲. انقلابها

۱۳. مسائل فرهنگی و اجتماعی

۱۴. اقتصاد سیاسی منطقه

۱۵. آینده منطقه

حضور در تمامی کلاس ها الزامی است، مشارکت فعال در کلاس در نمره نهایی تاثیر گذار است.

منابع:

- لوئیس، برنارد، ۱۳۸۶، خاور میانه، ترجمه حسن کامشاد، تهران: نشر نی
- سعید، ادوارد، ۱۳۹۴، شرق شناسی، مترجم: لطفعلی خنجی، تهران: امیرکبیر
- سعید، ادوارد، ۱۳۸۷، برخورد تمدن‌ها (غرب و اسلام)، مترجم: عبدالرحیم گواهی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- سعید، ادوارد، ۱۳۷۸، پوشش خبری اسلام در غرب، مترجم: عبدالرحیم گواهی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- هینه بوش، ریموند، ۱۳۸۳، سیاست خارجی کشورهای خاورمیانه، ترجمه علی گل محمدی و انوشیروان احتشامی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- شیرازی، حبیب الله ابوالحسن، قربانی شیخ نشین، ارسال، ۱۳۹۴، سیاست و حکومت در خاورمیانه، تهران: سمت
- نادری، احمد، ۱۳۸۶، گفتمان جنبش شیعی عراق، بررسی انسان شناختی، تهران: نزدیک

-Naderi, Ahmad, 2015, Shia Geopolitics and Political Islam in the Middle East, Potsdam: WeltTrends

- Naderi, Ahmad, 2012, Schiitische Geopolitik? Zur Politik Irans in Nahen und Mittlerer Osten, Potsdam: Welttrends
- Parvizi Amineh, M, 2007, The Greater Middle East in Global Politics. Social Science Perspectives on the Changing Geography of the World Politics, Leiden and Boston: Brill
- Abu Lughod, Lila, Do Muslim Women Really Need Saving? Anthropological Reflections on Cultural Relativism and it's Others, American Anthropologist, Vol. 104, no.3, September 2002
- Bates Daniel G. and Rassam Amal, 2001, Peoples and Cultures of the Middle East 2nd Edition, London: Prentice Hall
- Huntington, Samuel, 1996, The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order, New York
- Brzezinski, Zbigniew, 1997, The Grand Chessboard, American Primacy and ist Geostrategic Imperative, New York: Basic Books